

Fotobogen *Tror du vi vågner i morgen?* er en korrespondance mellem fotograf og billedkunstner Linda Hansen og forfatter Maiken Abildgaard. Gennem et år har de vekslet fotografier og sætninger. En sætning blev besvaret med et billede og et billede med en sætning. Og som der står på bogens bagside: 'Vi befinder os i et mareridtsagtigt, næsten filmisk univers, men ikke uden humor. Altid er det forankret i "den socialrealistiske mareridtsagtige surrealistiske verden" – hvad det så end er for en størrelse.' Jeg vil heller ikke kaste mig ud i en fortolkning af sidstnævnte verden, men blot konstatere, at bogens univers vist meget godt spejler den oplevelse af virkeligheden, som ligger til grund for mange af vores klienters ønske om terapi.

Bogens univers er – som lovet – mareridtsagtigt med tekster som "De fandt mig under frossent kød og umodne bær fra haven" og "Jeg opfattede os aldrig som andet end to mistænkte på et forurennet gerningssted". *Tror du vi vågner i morgen?* kan mærkes i kroppen og spejler ofte barnets perspektiv med dejlig ærlig sårbarhed: "Sommetider ville jeg ønske, du bare kyssede mig på kinden og spændte mig sikkert fast på bagsædet af din bil" og "Jeg er stadigvæk bange for den robot, der gemmer sig under min seng".

En af bogens store styrker er i mine øjne dens titel "*Tror du vi vågner i morgen?*". Et spørgsmål, der både kan læses konkret ('vågner' som i væren i fortsat fysisk live) og som en metafor ('vågner' som væren i nu åndelig live). Dette simple spørgsmål er et indkog af indholdet af de mange samtaler, jeg som psykolog har haft med alvorligt syge mennesker. Jeg læser spørgsmålet som en psykologisk fond, der – afhængigt af diktion – indfanger både det relationelle (der er et 'du' og et 'vi') og det eksistentielle. Spørgeren har erkendt sin dødelighed men ved ikke, ligesom i øvrigt ingen af os andre, hvornår vi dør. Hvilken 'i morgen' vil vi hver især ikke vågne op til?

Om spørgsmålet rummer frygt, sorg, ensomhed, samhørighed, nysgerrighed eller mod vil afhænge af spørgerens intonation. Det er min erfaring, at spørgsmålet rummer det hele. På forskellige tidspunkter og i forskellige sammenhænge. Inde i bogen gentages spørgsmålet i øvrigt, men en mindre, men afgørende, udskiftning af 'vi' med nu et 'jeg'; "*Tror du, jeg vågner i morgen?*" Prøv at læse spørgsmålet højt for dig selv lige nu og mærk det. Hvem stillede du i tankerne spørgsmålet til?

Psykologer, der har lyst til og mod på at arbejde med poesi og fotografi i deres praksis, vil kunne finde god inspiration i bogen. Ligesom selve konceptet med at veksle mellem at skrive kort tekst til et fotografi eller tage et foto til en tekst vil kunne bruges til at trække på andre af klienternes eller måske elevernes intelligenser. Bogen tilbyder os et nyt sprog til at mærke og dele nogle af de oplevelser, der som nævnt måske ligger til grund for selve mødet mellem klienten og psykologer.

Konceptet er lige til at lege med. Særligt i en tid, hvor mange i forvejen dagligt skriver korte tekster på sociale medier og derudover går rundt med et kamera i deres telefon. Jeg tror, jeg selv vil eksperimentere med metoden en dag i en supervisionsgruppe for psykologer, der ønsker at arbejde med, hvad de psykiske krav i arbejdet gør ved dem. *Tror du vi vågner i morgen?* kunne også være et bud på venteværelselitteratur og vil med dens minimalistiske forside og socialrealistiske tone være den perfekte antitese til de traditionelle ugeblades bud på æstetik og samtaleemner.

Af Rikke Høgsted, specialist i psykotraumatologi og psykoterapi